

фундаментальних принципів біології, осмислення умінь, формувань навичок, усвідомлення ставлення до вибору шляху подальшого навчання відповідно до своїх інтересів і здібностей.

Список використаних джерел:

1. Борзенкова Т. Навчаючи інших, навчаюся сам. / Т. Борзенкова // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2003. – № 3. – С. 80-84.
2. Лукьянова М. И. Психолого-педагогическая компетентность учителя: диагностика и развитие / Лукьянова М. И. – Ульяновск : ИПК им. Ульянова, 1996. – 227 с.
3. Пометун О. І. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти / О. І. Пометун // Рідна школа. – 2005. – Січень. – С. 65-69.
4. Програма з біології для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), від 07.06.2017 № 804. – Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi> – Назва з екрану.
5. Салівон Н. В. Формування ключових компетентностей учнів на уроках біології і шляхом використання методики розвитку критичного мислення / Н. В. Салівон // Біологія. – Основа. – № 19–21 (175–177) липень 2007. – С. 23–26.

УДК 37.015.31:374:504

М. В. Лукашевич,

учитель біології Листвинської ЗОШ І-ІІ ступенів

Словечанської сільської ради Овруцького району,

бакалавр спеціальності «Біологія»,*

42 група природничого факультету.

Науковий керівник: канд. пед. наук, ст. викладач О. А. Сорочинська

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

РОЗВИТОК ОБДАРОВАНOSTІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ У ПОЗАКЛАСНІЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНІЙ РОБОТІ

Однією з найактуальніших проблем розвитку підростаючого покоління є підвищення екологічної культури шляхом взаємодії людини і природи. Цьому сприяє позакласна еколого-натуралістична робота учнів, яка дає змогу дітям отримати широке коло додаткових знань та умінь, розширити світогляд, виховувати любов до природи, розвивати свої навички та здібності у колі природничих дисциплін. Ефективно організована позакласна еколого-натуралістична робота передбачає набуття досвіду у вирішенні екологічних проблем.

Актуальність дослідження. У сучасній практиці та педагогічній теорії є значна кількість наукових праць присвячених розвитку обдарованості молоді, зокрема О. Антонової, В. Моляко, О. Кульчицької, О. Музики та ін. Низка науковців: В. Вербицький, В. Крисаченко, Н. Грицай, О. Сорочинська, В. Танська та інші присвячують свої роботи залученню молоді до еколого-натуралістичної роботи.

Метою статті є розкриття особливостей розвитку обдарованостей учнівської молоді у позакласній еколого-натуралістичній роботі.

Головне завдання сучасної загальноосвітньої школи – надати учням не тільки глибокі та міцні знання основ наук, а й забезпечити всебічний розвиток кожної дитини на основі виявлення її здібностей, формування інтересу до навчання. Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки однією з основних проблем, які стримують розвиток освітньої галузі, визнано повільне здійснення екологізації системи освіти та передбачено посилення екологічної підготовки учнів.

Обдарованість це сукупність здібностей, які дозволяють індивіду досягти певних результатів із якогось виду діяльності. Обдарованість поділяють на такі види: творча,

інтелектуальна, соціальна, музична, академічна, літературна, спортивна, лінгвістична, математична.

Розвивати та показувати свої здібності учнівська молодь може будучим учасником позакласної навчально-виховної роботи еколого-натуралістичного спрямування та позашкільних навчальних закладах.

Позакласна робота сприяє розвитку творчих здібностей учнів під час позакласної роботи, яка може проходити у формі організації проведення позакласних вечорів, ігор, аукціонів, вікторин, виставок, екологічних акцій та школах юного еколога. Тому розвивати та показувати свої здібності учнівська молодь може будучи учасником позакласної навчально-виховної роботи еколого-натуралістичного спрямування в школах та позашкільних навчальних закладах. Позакласні заняття з біології є формою різноманітної організації добровільної роботи учнів поза уроком під керівництвом учителя, з метою заохочення та виявлення їхніх пізнавальних інтересів і творчих здібностей, розширення й доповнення шкільної програми з біології. Отже, позакласна еколого-натуралістична робота – це робота, яка організована вчителем в позашкільний час для додаткового виховання і додаткової освіти, доповнення знань біології, що передбачає оволодіння учнями знаннями про навколишнє середовище.

Більш повне трактування сутності поняття позакласна еколого-натуралістична робота дає О. А. Сорочинська. Зокрема, *позакласну еколого-натуралістичну роботу учнівської молоді* вона розуміємо як організовану в позаурочний час діяльність педагогічного колективу школи з метою додаткової освіти і виховання, стимулювання і прояву пізнавальних інтересів, творчої самодіяльності учнів, розширення й доповнення шкільної програми з біології, що передбачає оволодіння учнями знаннями про навколишнє середовище, набуття досвіду розв'язання екологічних проблем, залучення до організації та здійснення практичної природоохоронної й дослідницької діяльності, формування екологічної культури особистості, соціально-громадського досвіду та навичок у галузях сільського господарства (квітництво, лісівництво, садівництво, грибовництво, бджільництво; розвиток інтересів відповідно до вимог сьогодення, їх професійна орієнтація) [4, с. 61].

Форми і методи з обдарованими учнями перш за все повинні поєднуватися з методами і формами роботи з усіма учнями школи, але в той же час відрізнятися. Прикладом можуть бути «мозковий штурм», рольові тренінги, розвиток мистецької активності у формі науково-практичної роботи. Обдаровані учні повинні разом з іншими учнями навчатися в однакових класах.

У еколого-натуралістичній роботі керівники використовують різноманітні принципи, які краще сприяють ефективній роботі з обдарованими дітьми, а саме: надають учневі свободу вибору галузі, в якій він би хотів працювати, щоб досягти своєї мети; заохочують учнів до роботи, схвалюють результати учнів для того, щоб спонукати їх спробувати себе в іншій галузі; надають допомогу дітям, якщо вони в ній потребують, переконують молодь, що вчитель є їхнім однодумцем, а не ворогом.

На думку О. С. Сутяги з метою формування обдарованості учнівської молоді необхідно використовувати різні форми роботи, зокрема читання книжок, якісного опрацювання навчального матеріалу. Також однією з таких форм він вважав квест, на якому учні можуть відгадувати загадки, виконувати фізичні та розумові завдання.

З позиції Г. Т. Химчака ефективною формою роботи щодо розвитку творчої особистості є залучення учнівської молоді до участі в обласному конкурсі екологічних проєктів, під час якого вони набувають досвіду науково-практичної та експериментальної роботи, презентують власні теоретичні та практичні розробки.

Також з метою розвитку обдарованої учнівської молоді у Житомирській області, організовуються природоохоронні акції та конкурси («Ліси нащадкам нашим», «Земля – наш спільний дім», «Вчимось досліджувати та охороняти природу», «Діалог з природою»).

Висновки. Отже, позакласна еколого-натуралістична робота сприяє розвитку здібностей учнів, формування творчих та наукових навичок і звичок у результаті науково-дослідної роботи, під час ігор, акцій, вікторин та конкурсів, дозволяє показати свій рівень розвитку обдарованості на певних етапах роботи, що і є основою розвитку екологічної освіти в Україні.

Список використаних джерел:

1. Методика позакласної роботи з біології. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://grytsai.rv.ua/wp-content/uploads/2016/05/pozklas.pdf> – Назва з екрану.
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012– 2021 роки. [Електронний ресурс] –Режим доступу: www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf – Назва з екрану.
3. Розвиток науково-пізнавальної активності дітей та учнівської молоді засобами еколого-натуралістично. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://issuu.com/olegvolzhev/docs/20-22-2015> – Назва з екрану.
4. Сорочинська О. А. Підготовка майбутнього вчителя біології до позакласної еколого-натуралістичної роботи з учнями основної школи : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Сорочинська Оксана Андріївна. – Житомир, 2017. – 305 с.

УДК 37.013:373.2+373.3

В. В. Свобода,
студентка III курсу ННІ педагогіки
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

НАСТУПНІСТЬ У ФОРМУВАННІ ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ЗДО ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Сьогодні, коли в Україні відбувається глибинне реформування системи освіти, важливе місце в цьому процесі посідає проблема наступності і перспективності між дошкільною та початковою освітою.

Поняття наступності в педагогічній літературі має достатньо різносторонній характер. Дана проблема завжди була актуальною і належить до числа найважливіших. Але незважаючи на багаточисленні дослідження з даного питання, сучасне бачення наступності має спрямуватися на створення умов для реалізації в педагогічному процесі закладу дошкільної освіти й школи єдиної, динамічної, перспективної системи виховання й навчання в продовженні вчителями того фізичного, психічного, соціального, мовленнєвого розвитку дитини, який забезпечує довкілля.

Актуальність дослідження. Наступність між дошкільним вихованням і шкільним навчанням дітей завжди була однією з найважливіших педагогічних проблем. Такі видатні науковці як: Ш. Амонашвілі, Н. Бібік, А. Богуш, Л. Виготський, О. Калмикова, Н. Коваль, В. Котирло, З. Онишков, В. Онищук, О. Савченко, В. Сухомлинський, приділяли надзвичайно велику увагу даній проблемі.

Поєднання дошкільної і початкової освіти створює передумови для реалізації індивідуальності кожного вихованця, що значно складніше зробити у масовій школі. Як свідчать дослідження, об'єднання у комплексі двох підсистем значно посилює його виховні можливості, створює умови для психологічно комфортного переходу дитини з закладу дошкільної освіти у школу [4].

Отже, зважаючи на актуальність даного питання, **метою статті** є аналіз проблеми наступності у формуванні природничої компетентності дітей ЗДО та початкової школи.

Згідно з новим Державним стандартом початкової освіти, за яким навчатимуться перші класи Нової української школи у наступному навчальному році, одним із найголовніших завдань школи є формування природничої компетентності. Природничо-